

GORIŠKA STRAŽA

Izbija vsako sredo opoldne, z Stane za celo leto 12 ur, za en mesec 1 L, za inozemstvo 20 L. Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.

Uredništvo in uprava: ul. Veturini 9.
ODGOVORNI UREDNIK: ROMAN CEJ.

Vi ste kot neurje, val, ki s silo preko nas zamahne,
mi smo kakor skala, ki vselej ostane, kadar val izplahne.

Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Oglasi se plačajo naprej in stanejo 6 lir v višini enega cm v enem stolpu.
List izdaja konsorcij »GORIŠKE STRAŽE«.
Tisk »NARODNE TISKARNE« v Gorici.

Pogoji za pravi sporazum.

Neki laški parlamentarec me je lani vprašal: »Kako ste Slovani sprejeli Italijo?« Nato sem mu odgovoril: »Slovani smo želeli priti pod Jugoslavijo; kdor bi drugače govoril, bi bil neiskren in govoril bi neresnico. Kakor smo privoščili slednjemu Italijanu, da bi bil pridružen materi Italiji, tako je bila naša vroča želja, da bi se zadnja slovenska vas priznala Jugoslaviji. Ne samo do konca vojne, ampak naprej vse do rapalskega miru je bilo to nele naša želja, temveč predmet naše borbe. Odločujoče države so šle preko nas in nas prisodile Italiji. Usoda je bila zapečaten. Nam ni preostalo drugega nego da lojalno priznamo dovršeno dejstvo. Polagoma, polagoma se je naš narod užíval v nove razmere. Do rapalske pogodbe smo gledali v italijanskih oblastnikih samo zastopnike četverozveze, po sklepu miru pa so nam postali zastopniki naše skupne države. Kralj Viktor Emanuel III. je postal naš kralj. To naše stališče je bilo naravno in zato vam bo gotovo umljivo.«

Moje iskrene besede so parlamentarca zveselile in dodal je, da bodo s časom primorski Slovani nele spoštovali italijansko državo, marveč jo celo ljubili, ker bodo doživeli v njej največjo svobodo. Po liberalnih tradicijah države je nemogoče, da bi ta kratila narodne pravice, ki so jih imeli Slovani v Avstriji; da, še več: veliko več imamo pričakovati od Italije kakor od Avstrije.

Parlamentarcu sem odgovoril: »Pustimo času, da izreče o tem sodbo.«

Na tem stališču stojimo še danes glede države.

Kaj pa glede razmerja med slovenskim in laškim ljudstvom? Od kraja je bilo naše ljudstvo nezaupno razpoloženo napram italijanskemu. Realno življenje z vsemi vsakdanjimi potrebami pa je sililo naše ljudi v vedno večje stike z Italijani. Struja, ki jo zastopa podpisani, je prva javno poudarjala potrebo sporazuma z italijanskim ljudstvom. Modrovali smo takole. Mi Slovenci in Italijani smo sosedje, še več: marsikod živimo mešano na istem teritoriju. Ziveti moremo z njimi ali v miru ali v boju. Ker si nikdo ne želi boja, poskusimo vse, da pridemo do mirnega in če mogoče do prijateljskega sožitja. Ko bi šlo za kratko dobo sosedstva, bi se lahko še pomišljali. Toda »Usoda« je zapisala, da bomo Italijani in Slovenci večno sosedje. Čisto vseeno je, kje so meje: na Snežniku ali na Livenzi, v Ljubljani ali v Čedadu. Tako smo nekako določeni za skupno življenje. Zato torej iščimo poti do mirnega sožitja. To je bilo in je naše načelno stališče.

PRVI STIKI.

Da bi pokazali, da nam je tuja poganska nestrpnost, smo iskali stikov z Italijani. Da je bila v nas zares dobra volja dokazujejo razna skupna združenja. Sestavili smo zajedno z italijanskimi liberalci, socialisti, republikanci in fašisti edinstven odbor za varstvo vojnih oškodovancev; italijanske in slovenske stavbne zadrage so se združile v enoto; goriška Zadružna zveza je pristopila k laški državni nadzvezi; duhovsko društvo je pristopilo k državni nadzvezi, nekateri veleposestniki so pristopili h agrarni zvezi. Te zveze so bile mogoče, ker so bili zato dani pogoji: spoštovanje medsebojnih pravic, zlasti jezikovnih. V teh korporacijah se ni nikdar žalil ne naš ne laški jezik, tiskovine so bile dvojezične in skupno glasilo Zveze zadrug vojnih oškodovancev izhaja v obeh jezikih (»Obnova Goriške«). V teh organizacijah se je očitovalo pravo in iskreno sodelovanje obeh narodov.

BRIDKO RAZOČARANJE.

Dočim smo Slovenci kazali iskreno dobro voljo za sodelovanje in smo opazili isto odkritosrčno voljo pri raznih italijanskih skupinah, nas je živo v srce zadelo dejstvo, da nam vlada kot zastopnica države dosledno krati naše narodne in predvsem jezikovne pravice. Državni uradi so jeli dopisovati našincem v italijanskem jeziku, večinoma so slovenske vloge vobče vračali. Na sodnijah se

je jelo dovoljevati našincem govoriti le potom tolmača, na postajah in poštah so tisočletna krajevna imena prekrščali, tako da naš človek ne dobi voznega listka, ako kliče »Dornberg«, ampak mora reči Montespino, ki ni prav nobeno rimsko ime in ga izpred 18. oktobra 1920 ni poznal še noben človek na svetu. Vse te in slične grdobe so obsojali vsi pošteni Italijani-domačini, ki so večkrat izjavljali: »Na ta način se ne bo vlila Slovincem ljubezen do Italije.«

NAJNOVEJŠI UDAREC.

Pred par tedni smo ga doživeli. Zadržala nam ga je oseba, ki jo sicer osebno globoko spoštujem, a je vsled zadnjega udarca ne morem imenovati z drugo besedo kakor trinog. Kar čez noč je vrgel Dr. Iv. Pascoli slovenski jezik iz deželnega odbora. Naši župani dobivajo dopise v laškem jeziku. Šele par dni je, kar mi je na Travniku rekel neki župan: »Tako sem postal v 24 urah analfabet. Vse mi mora tajnik tolmačiti.«

Gospod deželni komisar! Ali se ne spominjate, da ste nekoč pripadali Avstriji in kako ste tedaj živo občutili, če vam je vlada le trohico pravic vzela? Mari mislite, da naši župani niso ljudje? Mari menite, da naše ljudstvo nima srca? Ako vas je kedaj Avstrija z bilko zadela, ste Vi naše ljudstvo s kolom udarili. Ko smo zajedno bivali v Avstriji, smo mi iskreno privoščili furlanskemu ljudstvu vse pravice. Naša vroča želja je bila, da bi slednji laški pometac mogel dopisovati z uradi v svojem jeziku. To mu je bilo dovoljeno in nam je bilo to všeč. Gospod komisar! Ako je v Vas še trohica pravičnosti, in o tem ne dvomimo, potem vrnite nam naše pravice!

KAJ ZANAPREJ?

Uvodoma smo doprinesli dovolj dokazov, kako je v našem narodu napredovala misel za sporazum. Da ni ostalo pri misli, sem v uvodu navedel dovolj slučajev. Naše ljudstvo pravi: Ti imej svoje, jaz svoje, pa se pobotava!

Kaj zanaprej? Za sporazum je *conditio sine qua non*, je temeljni pogoj: *Dejansko priznanje, da smo Slovani etnična osebnost, narodna enota, ki ima pravice sama iz sebe.* Teh pravic, predvsem pravic do lastne kulture, do slovenske šole in jezika, se ne sme nihče dotakniti. Predvsem ne oni, ki misli na resen in trajen sporazum z našim ljudstvom! To ni moje stališče, to je stališče vsega naroda in s tega temelja se nikoli odmaknil ne bo!

Brez tega ni mogoč mir. Ali naj upamo? V koga? V novo vlado? Mussolini je slovesno obljubil. Čaka našo deputacijo, da mu predloži želje Slovanov v Italiji. O njegovi dobri volji nimamo pravice dvomiti. A kaj, ko je ves fašizem na Primorskem proti našim pravicam! Mari smo pozabili na sklep fašistovskega kongresa v Puli, da se vse slovanske šole spremenijo v utrakvistične in poitalijančijo, da se iz sodnij vrže naš jezik itd.?

MUSSOLINI.

Bližnja bodočnost pokaže, kaj bo s sporazumom. Pričakujem pa, da vlada ne misli, da je pridobila za sporazum narod, ako pridobi zato par oseb, eno stranko ali eno strujo. Zakaj struje in stranke minejo, narod pa ostane! Mussolini je moč energije, je moč volje. Ako ne prvi tedni, vsaj prvi meseci nam dokažejo, kaj hoče z nami, z našimi jezikovnimi pravicami. Ako nam Mussolini vrne naše pravice, potem mu bo izkazovalo naše ljudstvo iskreno čast in hvalo, kakor je še vedno storilo nasproti vsakomur, ki mu je bil pravičen.

Virgilij Šček.

ŠIRITE

„Goriško Stražo“

Politika.

V Italiji imamo vlado močne roke.

Mussolini, ki se je od vaškega učitelja povzpел do ministr. predsednika se zaveda silne odgovornosti. Ko je stopil na vlado, je dejal: »Ali bomo imeli močno vlado, ali pa se razpočim!« Parlament je prav grdo oštel in je zagrozil, da pošlje poslance domov, če ne bodo lepo pridkani. Zbornica mu je zato izrekla z veliko večino zaupnico. — Glede Slovincem je Mussolini povedal svoje stališče poslancu Wilfanu, ko je zaklical: Enake pravice — enake dolžnosti! Možati govor poslanca Wilfana je napravil v zbornici globok utis. V kratkem se pokaže, ali je Mussolinijev klic le lepa beseda, ali je resno mišljen. — Program Mussolinijev je: V notranjosti države red, varčnost in disciplina; v zunanem svetu pa hoče Italija biti popolnoma enakopravna z veselimi. Mussolini je bil na konferenci v Lozani, a zdi se, da ni posebnega dosegele. — Sitnosti delajo Mussoliniju lastni otroci, fašisti. V senatu je v ponedeljek dejal, da sicer ne bo razpustil fašistovskih čet, da pa upa zatreti vsako nasilje. Teško bo, spraviti vruga nazaj v steklenico. — Krepko zaupnico je prisolil Mussolini onim šleham, ki se hočejo zdaj skrivati za njegov plašč. Takole pravi: »Mnogo onih, ki v teh zadnjih dneh kriče soglašajo z mano, živo zaničujem; gre za duše ali duške, ki tekajo na eno stran, kadar vleče ugoden veter in se zaženejo v drugo stran, ko veter spremeni smer.«

Vladi je parlament dal z 275. proti 90. glasovom polnomoč, da reši finančno vprašanje in pa uradniško. — Mussolini hoče tudi uvesti nov volilni red. Najmočnejša stranka naj bi dobila dve tretjini poslancev, ostale stranke pa si sorazmerno razdelijo eno tretjino sedežev. Proti temu načrtu se posebno upira Ljudska stranka.

Nemčija je v stiskah, ker so ji zavzniki naložili ogromna bremena. Vsak teden grede vrste vlakov, naloženih s premogom, stroji, železom, živino v Francijo na račun vojne odškodnine. Zato je nemški denar silno padel na vrednosti. Nemci dokazujejo s svojo bedo, da teh velikanskih odškodnin zmagovalcev ne morejo in ne morejo plačati. Prejšnji ministerski predsednik Wirth je odstopil, sledila mu je nova vlada strokovnjakov, ki ji načeljuje dr. Cuno.

Jugoslavija stoji pred važnimi dogodki. Hrvatski poslanci, ki dosedaj niso sodelovali v državnem zboru, se pripravljajo, da pridejo v Belgrad. Vreči hočejo sedanjo vlado, da pride do novih volitev. Hrvatski blok je izključil frankovce, ki zahtevajo neodvisno hrvatsko republiko. Po skupnem zborovanju so hrvatski poslanci izdali sledečo objavo: Pooblaščenici hrvatskega bloka so imeli razgovore z zastopniki opozicijskih skupin in pa z najmerodajnejšimi voditelji srbskega gibanja, ki stremi za sporazumom s Hrvati. Obvestili so jih o stališču bloka glede neznosnega stanja pod sedanjim režimom. Ti pogovori so privedli do soglasnega prepričanja, da zahtevajo sedanje razmere skupno srbohrvaško usmeritev. Nato naznanja Hrvatski blok, da pride z Radićem na čelu v Belgrad. — V zunanji politiki ugled Jugoslavije narašča. Sporazumela se je z Bolgari, igra važno vlogo v sporu med Turki in Grki in tudi sporazumu z Italijo se bliža. Mi si ga od srca želimo.

Avstrija je dobila veliko posojilo od drugih držav, zato so ji pa dali jerožba. Njeno državno gospodarstvo bo nadzoroval zaupnik tujih držav. Upanje je, da si ta bolnik morda še opomore. —

V ANGLIJI

so imeli 15. t. m. volitve in Lojd Žorž, ki je bil štiri leta gospodar evropske politike, je bil z vso svojo stranko strašno poražen. Nasprotna stranka, konservativna, ki jo vodi Bonar Lo je dobila 343 poslancev, delavska stranka 141 poslancev, neodvisni liberalci (Eski) 60 poslancev. Lojd Žorževa liberalna stranka je šele na četrtem mestu z 52. možmi. — Nova vlada hoče prijateljstvo s Francozi, je bolj so-

vražna Nemcem, nasprotna delavstvu in nosi prav kapitalistično lice. V Indiji, v Egiptu, na Irskem že čutijo, da je trda roka prišla za krmilo.

TURČIJA

je stopila zopet na pozorišče in njen prihod beli diplomatom lase. Vse tri velesile, Anglija, Francija in Italija bi rade novih dežel, da si opomorejo. Najbolj velikopotezen načrt si je bila napravila Anglija. Dobila je oblast nad Mezopotamijo, Palestino, nad deželo za Jordanom. V Arabiji je proglasila »neodvisno« kraljevino, kralja pa je sama postavila. Ker je perzijska država šibka, je tudi tam Anglež postal varuh. Tako se je Anglija hotela polastiti vsega ozemlja med Kavkazom in Egiptom, zvezati je hotela petrolejsko ozemlje v Bakuju z mosulskim. Črez ta račun so Turki napravili debel križ. Očistili so vso Malo Azijo od Grkov, ki jih je bil Anglež pogljal v vojsko proti Turkom. In naenkrat so se Turki prikazali v Carigradu in ob bolgarski meji. Zadeva je postajala tembolj zamotana, ker se je Rus začel oglašati. Zato so velesile sklicale

konferenco v Lozani.

To je štirinajsta mirovna konferenca. Začela je 20. t. m. in se je udeležujejo Italija, Anglija, Francija in balkanske države, med njimi Jugoslavija. Amerika je poslala samo »opazovalce«. Turčija zahteva mejo kot leta 1913., t. j. do Marice, Odrin, razorožitev pasu ob bolgarske meje do morja in ljudsko glasovanje v zapadni Traciji. Grki se temu upirajo, z njimi pa tudi antanta, ki je postala edina v lipzi, ko je Turek segel v njeno malho. Bolgarija pa hoče na vsak način imeti izhoda na Egejsko morje in v tem jo podpirata Jugoslavija in Rumunija. — Oglasil se je tudi ameriški zastopnik in izjavil, da Amerika ne dopusti, da bi Turki sklepali s kako državo posebne gospodarske pogodbe. Gre za petrolej, zato hoče imeti tudi Amerika besedo. Amerika je mnenja, da mora, če si drugi hočejo privoščiti kosilo na turški zemlji, tudi ona dobiti svoj kos. Ameriko skrbijo bogati petrolejski vrelci pri Mosulu. V tamkajšnjih napravah je naloženega 40% angleškega, 20% ameriškega in 20% francoskega kapitala. Za svoj denar mora tudi Amerika skrbeti. Tako se je torej konferenca za mir izpremenila v konferenco za petrolej. Zato pa miru ne bo in ga toliko časa ne bo, dokler bo ukazoval petrolejski kapitalist mesto pravice!

STARODAVNI SEJEM SVETEGA ANDREJA V GORICI.

Tudi letos se bo vršil sejem sv. Andreja. Bo pa tako velik, kot še nikoli ne. Trajal bo 14 dni, od ponedelja 4. decembra pa do 18. decembra. Na vseh trgih v Gorici bodo stojnice, na Travniku pa že postavljajo lične hišice. Tržišča bodo razdeljena takole:

Na Travniku bodo v paviljonih na prodaj industrijski izdelki; posebno pa izdelki primorske industrije. Hišna opravila, pleteni izdelki, obuvale, idrijske čipke, kmetijski stroji in orodje, električni stroji in potrebščine, doma — posoda, volneni izdelki, kožuhovina, tkani in predeni izdelki in igrače.

Na Stolnem trgu (Piazza Cavour) in na trgu pri starem sv. Antonu bodo razstavljeni: stavbeni les, poljedelsko orodje, orodje in potrebščine za čevljarstvo, železnina, košare in lesena orodja.

Na Katerijevem trgu in na Kornju pa dobiš: les, kolarski in tesarski izdelki, kurivo. — Na Senenem trgu se bo prodajala krma in slama. — Na Placuti dobiš: sode, leseno posodo vseh vrst, obročje in lončevino. — Na Ribjem trgu bo na prodaj perutnina. — Živinski trg bo pa kot navadno za gradom.

Vozili bodo posebni avtomobili iz Postojne, Ajdovščine, Čepovana, od Dobrovskega gradu, iz Čedadu, Gradeža, Cervinjana in Palmanove.

Kdor želi razstaviti blago v paviljonih ali stojnicah, naj popraša pri Zvezi industrijev in trgovcev v Gorici, Corso V. E. 10, I. nadstropje. Želimo, da se tudi slovenske tvrdke in pa zadrage udeležijo tega semnja ki naj pridobi Gorici in vsej dežel sloves vztrajna delavnosti!

Domače novice.

+ **Dr. Ignacij Kobal**, stolni župnik in kanonik je zelo težko obolel. V težkih urah se priporoča čč. sobratom in vsem prijateljem v molitve. Vztrajnemu in darovitemu delavcu na polju verske kulture naj Bog povrne zdravje!

+ **Umrj** je v petek v Trstu g. Miloš Kamušič v visoki starosti. Bil je izredno priljubljen v tržaškem slovenskem svetu. Veliko zaslužnega je napravil kot vzgojitelj slovenske dece, pa tudi kot prosvetni delavec se je odlikoval. Naj mu sveti večna luč!

Goriško učiteljsko društvo bode zborovalo dne 7. decembra t. l. v Gorici v »Trgovskem domu« ob 10. uri dopoldne. Dnevni red: 1. Nagovor predsednika. 2. Volitev novega odbora. 3. Slučajnosti. K mnogobrojni vdeležbi vabi odbor.

+ **Čevljarska zadruga** v Mirnu bo imela v tržnih dneh velikega sejma Sv. Andreja v Gorici na Travniku lasten kiosk (paviljon), v katerem bo prodajala svoje izdelke. Kakor znano se prodajajo izdelki te naše domače zadruge pod firmo »Adrija«.

+ **Baron Sidney Sonnino umrl**. Prejšnji teden je umrl v Rimu v visoki starosti — rojen je bil l. 1847 — bivši min. predsednik in minister zunanjih zadev baron Sidney Sonnino. Sonnino je bil večkrat minister in je igral v italijanski politiki dolga desetletja odlično vlogo. Zgodovinsko je pa postalo njegovo ime, ko je l. 1915 prevzel ministrstvo zunanjih zadev in šel potem na strani Anglije in Francije v svetovno vojno. Vodil je potem italijansko politiko skozi vsa leta vojne do leta 1919, ter je igral na konferenci v Versailles važno vlogo. Ob njegovi smrti so ga italijanski listi zelo proslavljali in je bil njegov pogreb nad vse sijajen.

Pogovor poslanca Wilfana z ministrskim predsednikom Mussolinijem. Preteklo soboto je sprejel ministrski predsednik Mussolini naša poslanca d. r. Wilfana in Stangerja. Pogovor se je vršil v ministrski dvorani. G. poslanec Wilfan je obrazložil ministrskemu predsedniku naše razmere in se je doteknil vseh naših vprašanj, pri čemer se je s posebnim povdromom zadržal pri vprašanju zamejnave zadržnega denarja. Ministrski predsednik Mussolini se je živo zanimal za to perečo zadevo kakor tudi za vsa druga naša vprašanja ter si je dal podrobnosti zabeležiti. Poslanec Wilfan mu bo predložil o vseh točkah pogovora tudi posebno podrobno spomenico.

+ **Cesarski svetnik Fran Vodopivec**, 24. nov. 1922. je preteklo 10 let, odkar se je preselil v večnost vsem dobro znani šolski nadzornik Fran Vodopivec. — Bil je eden izmed stebrov našega šolstva in ostane goriškim Slovincem nepozabna osebnost. Društvu »Šolski Dom« je bil soustanovnik. Nadzoroval in vodil je društvene šole, sam je poučeval računstvo in risanje na deški obrtno-nadaljevalni šoli, kjer se je pod njegovim spretnim vodstvom izučilo toliko naše mladine. — Leta 1912. se je bil na prigovarjanje družine popolnoma razbremenil, hoteč uživati zasluženi pokoj; a ni mu bilo dano. Nenadoma ga je Večni poklical k zaslužnemu plačilu. Sledil je svojemu prijatelju in sotrudniku na šolskem polju nepozabnemu šolskemu svetniku Štefanu Križničju po kratkih dveh mesecih. — Obema bodi ohranjen trajen hvaležen spomin v našem narodu. Nam pa naj nakloni nebo še mnogo takih mož!

+ **Usposobljenostni izpiti** na učiteljsku v Tolminu se ne bodo vršili 27. t. m. Novi rok za te izpite se bo pravčasno objavil.

+ **Zakon za varstvo koristnih ptic, kje si?** Imamo zakon za zaščito koristnih ptic in živali, ali žalibog samo na papirju; v resnici se nihče več ne briga zanj. Napravite samo kratek sprehod iz Gorice v najbližjo okolico in srečali boste gotovo več ptičarjev, ki se vračajo z obilnim plenom proti mestu. Eni nosijo žive v kletkah, obešenih na palici čez ramo, drugi jih nosijo mrtve natakunjene skozi goltačec na beko ali vrstico. Vidi se tudi, da ti ptičarji niso prav nič izbirični, ker lovijo vse, kar se da vloviti, pa najsi bo še tako majhna in koristna ptica-pekva. Tako se pokonča dnevno več sto teh prekoristnih živalic in samo zato, da se zadošči požrešnosti nekaterih meščarskih sladkonečev. Proti tej slabji in za človeštvo nedostojni navadi, je potrebno hitre pomoči, ker drugače ne bode kmalu učbene ptice več v naših logih, v neizmerno škodo kmetijstva. Zato bi bilo potrebno, da se čimprej ustanovi pri nas društvo za zaščito koristnih ptic in živali, kakor jih imajo po drugih naprednih deželah. Tako društvo bi bilo za našo deželo velike koristi!

Klavirski in recitacijski večer. Društvo kulturnih delavcev priredi v Gorici v soboto dne 9. decembra v dvorani Trgovskega doma koncert z recitacijami. Igrale se bodo klavirske skladbe Schumanna, Brahmsa, Chopina, Smetane in V. Novaka. Igrata pianistki gđc. Marjetica Bortolotti in Karmela Kosovel, recitira Albert Sirok.

Naročnikom »Obnova Goriške« se sporoča, da se je izhajanje tega lista ukinilo le trenutno vsled tehničnih težkoč in da bo pričel zopet izhajati prihodnje dni z zelo zanimivim gradivom.

+ **Mlekarska zadruga v Volčah** odda na javni dražbe v nedeljo, 10. dec. ob 3. popoldne maslo za l. 1923. Cene pogojne po dogovoru. Dražba se vrši v prostorih mlekarne.

Zadnja beseda pok. župniku Francu Červu. — Naš pesnik France Prešeren je zapisal prijatelju Smoletu: »Zadnja se tebi je želja spolnila, v zemlji domači da truplo leži.« — Privlačna si, o rodna družda in prelestna si, čim revnejša in ubožnejša, Srce se prirate nate kakor hrast s silnimi koreninami. Ni Ti bilo dano počivati na zemlji, ki so jo naši dragi blagoslovili s svojimi telesi. V tujem samostanu si betežen čakal vrnitve. »Moja usoda je kakor ptiča, ki poje na veji, toži svojo bol v kletki ali pa gineva v kreppljih ujedeh.« Naše ljudstvo toži po Tebi. Močni gospod Fabijan je padel, toda ostal je pri nas tam doli v Podmelcu.

Nihče izmed sorodnikov Ti ni stal ob strani in Tvoj grob je kakor grob neznanega vojaka, ki zna zanj samo usmiljena vrba žalujka in ga čuva do svoje smrti in mu daruje v pomladnih dneh vse svoje cvetje. Radi bi poromali na Tvoj grob. Tujina ga skriva in drži nad njim svoje krepplje. Pa bi bil prišel k nam, k mali cerkvi Svete Ane, kjer je zemlja lahna pokojniku. Zdelo bi se nam da si med nami, da nam šepčeš skozi težko grudo, ki loči ta in oni svet, da nam šepčeš besede, ki jih razumemo. Vstali bi in se pogovarjali s Teboj. Tebi ne bi sijalo kakor nam ne sije to božje sonce. Pokramljali bi med seboj. Tesno bi Ti bilo, kakor je nam tesno. Čul bi nas, ko bi veli kedaj velikonočno pesem mladine. Naj Ti bo lahna zemlja tuja, zemlja mačeha.

Napad na zavod gluhomih v Gorici. — Žalostno je, da smo morali šele od Italijanov izvedeti, da hočejo popolnoma odpraviti slovenski učni jezik iz zavoda gluhomih. Nad to krutostjo se zgražajo sami Italijani. To bi bila vnebovpijoča krivica slovenskim starišem, ki so že tako hudo udarjeni radi gluhosti otrok. Takega početja nismo pričakovali niti od najhujšega sovražnika. Že sedaj, ko se je otrok učil v materinem jeziku, je bilo občevanje starišev z njim, ko se je vrnil iz zavoda, težavno, kaj bo šele sedaj, ko se bo vrnil Italijan?! Čudno je, da se slovensko učiteljstvo v tem zavodu ni do sedaj nič oglasilo proti tej nezaslišani krutosti. Ali ne govori pedagogika, da se morajo gluhomih učiti v materinem jeziku? Učitelji, ali vas ni več v zavodu? Ali ste postali tudi vi gluhomih? Pričakujemo v tem oziru pojasnila. Na take nečloveške krutosti ne smemo molčati. Čujemo, da sta ta zločin pripravila učitelj Portelli, ki najbrže ne pozna niti najprimitivnejših pravil pedagogike in na podtajniki odbora g. Vidrig skupno s sedanjim deželnim komisarjem. Žalostno! Ali se bo našel v italijanski javnosti poštenjak, ki bo pogumno nastopil proti temu nasilju nad nesrečnimi slovenskimi gluhomihimi? Čakamo.

Fašisti zasedli zgradbo Cirila Metodove šole. V nedeljo 19. t. m. so fašisti zasedli šolsko zgradbo Družbe sv. Cirila in Metoda v selu Martinčiču pri Grižnjanu in jo izročili občinskemu predstojništvu, da tvori v njej italijansko šolo.

Politično gibanje koroških Slovinc. Politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem je priredilo v Lesdincih javen shod, na katerem je poročal dož. poslanec Poljanec. Shod je bil prav dobro obiskan in so prišli ljudje razen iz domače občine in sosednjih krajev celo iz Loge vasi Marije na Zili in St. Lenarda pri Sedmih studenih. Poslanec Poljanec je v svojem govoru bodril ljudi na samoizobrazbo in treznost, podal sliko o položaju v Avstriji in končno pozval Slovence, naj ostanejo zvesti svojim narodnim svetinjam in naj brez strahu zahtevajo svojih pravic.

Zgubljena. V četrtek dne 23. t. m. je neka oseba izgubila med vožnjo z večernim vlakom iz Gorice do Hudejužne zaboj. Pošten najditelj je naprošen, da ga odda pri g. Antonu Mazzoli, Via Carducci, Gorica.

Neka oseba je izgubila v nedeljo zvečer od 7½ do 9. ure krasen prstan s briljantom 5 karat in sicer od ulice Carducci, Via C. Favetti, Piazza Cristo do V. Ant. Tončič. Ker je prstan dragocen spomin prosi poštenega najditelja, naj ga odda g. adv. tu Trozzano na davkarji, Kapucinska ulica 16, soba št. 13 (vojnoškodninski oddelček) proti iako dobri nagradi.

Goriške novice.

+ **Glasbena šola Marija Kogoja**, Via Mattioli št. 9, I. nadstr. desno. Sprejema ob sredah in sobotah od 4. in pol do 5. in pol.

+ **Miklavžev nastop**. — Splošno slovensko žensko društvo v Gorici priredi dne 6. decembra skupno z »Goriško slovensko Omladino« v dvorani »Trgovskega doma« Miklavžev nastop za šolske otroke. — Stariši naj pošljejo svoje otroke k predstavi ob 3. uri popoldne. — Darove za posamezne otroke se ne sprejema, pač pa se prosi in hvaležno sprejme, pecivo ali sadje, ker bode vsak otrok vdobil v zavitu nekaj za pod zob. Darove naj se pošlje 5. decembra od 2. do 4. ure v društveno sobo v »Trgovskem domu«.

+ **Članice »Splošnega slovenskega šenskega društva«**, ki se hočejo udeležiti »Miklavževega večera« za odrasle dne 9. decembra v »Trgovskem domu« in želijo dobiti izkaznice za polovično vstopnino k tej prireditvi, naj se zgledajo tozadevno v društveni sobi v »Trgovskem domu«.

+ **Za splošno slovensko žensko društvo v Gorici** je daroval veleč. gosp. Dr. A. Pavlica 25 lir. — Hvala!

Nesreča. V soboto se je pripeljal 29 letni Brešan Abel na motornem kolesu iz Vipave v Gorico. Na Kornju je trčil v drveč avtomobil. Pri padcu je zadobil težke poškodbe. Umirajočega so prenesli v bolnico.

Društvo »Skalnica« ima od sedaj naprej uradno uro od 4½ do 5½ vsako nedeljo.

MESTNA ELEKTRARNA V SOLKANU. Goriško mesto je po vojni skušalo odpreti nove stalne in cene vire električne sile. Občina je kupila Lenassijevo podjetje v Solkanu. Saj skromne in nezanesljive električne naprave v Podgori ne zadostujejo več. Ker pa goriška občina ne razpolaga z močno, za to potrebno glavnico, je stopila v stike z goriškim deželnim odborom. Deželni odbor je stremel za tem, da postanejo vodne sile v vsej pokrajini last dežele same. Posrečilo se mu je odbiti poskus videmskih kapitalistov, ki so hoteli izrabiti vodne sile. Tako se je ustanovilo Julijsko vodno-električno podjetje, ki ga tvorijo Goriška dežela, Istrska dežela, mesto Gorica in mesto Trst. — Goriška občina je sklenila, prepustiti naprave na bivšem Lenassijevo posestvu temu meddeželnemu vodno-električnemu podjetju. Začela so se pogajanja, ki so potekala ugodno. Mestna občina je pripravljala dela za novo solkansko elektrarno že dovršila. — Zdaj pa se je vse naenkrat ustavilo. Deželni odbor je moral iti, mestni olčinski svet je bil odstavljen. Gre za velike koristi vseh Goričanov. Pričakujemo, da bo novi mestni komisar znal varovati koristi mesta Gorice in pa dežele proti zasebnikom, ki prežijo na vodne sile. Na njem leži odgovornost in tudi slovenski občani bodo od njega zahtevali točnih računov.

Slovenci v Gorici. Eden izmed voditeljev fašistovske stranke g. Graziani, ugotavlja v trških listih, da je po novem ljudskem štetju v Gorici 6000 Slovincov. G. Graziani je sodnik statističnega urada v Gorici.

Rojakom.

Na ponovljeni napad tržaške Zadržne zveze na mojo osebo, objavljen v »Educatu« dne 26. novembra, ki se tiče zamenjave zadržnega denarja, podajem rojakom tole v znanje:

Položaj našega primorskega naroda je tako žalosten, da smatram, da bi s časnikarskimi prepri spravljali naše ljudstvo v še slabše razpoloženje.

Pravico imam, da bi z natančnimi podatki dokazal vse obrekovalnost »Zadržne zveze«, ki me je — mimogrede omenjeno — prva začela napadati.

Z ozirom na žalostni položaj našega naroda pa se odrekam nadaljni polemiki v časopisju, toda istočasno prosim »Narodni svet«, da kot najvišja narodna inštanca prouči sporno vprašanje in je pravično razsodi.

Tako upam, da najbolje ustrežem svojim rojakom.

Virgilij Šček, državni poslanec.

Dopisi.

BILJANA (Tatvina nad tatvino). Elizabeti Simič vдови iz Salimberga, pri Biljani, so meseca julija, skoraj ves krompir pokradli iz njive. V noči od 21. do 22. tega meseca, so ji na istem mestu na isti njeni, pokradli vso repo. To je težko, ker družina si mora najeti drugih oračev, in dandanes so stroški visoki. Ljudje božji, nehajte vendar enkrat s tatvinami! Kdor nima, naj prosí, kdor ima, naj potrebnemu da. Zdaj, kot se vidi bomo pa vsi začeli krasti eden drugemu, kar dar vsem zmanjka, bomo pa vsi zopet delali. Svet gre narobe.

ŠTURJE.

Hranilnica in posojilnica, ki je bila deficitna radi trgovskih zvez z Ljubljano, se je sanirala in bo občni zbor (izredni) 10. dec. t. l. po sv. maši. Zavod je zdrav, držite se ga!

COL NAD VIPAVO.

V nedeljo smo imeli pri nas sijajno obiskano predavanje o naših gospodarskih razmerah. Predaval je dr. Bitežnik. Po predavanju se je ustanovil krajni odbor Kmetško-delavske zveze; odbor je naznačil odposlancem razne gospodarske želje Cola in okolice. Vodstvo »Zveze« je sporočilo, da se bo za izražene težnje po vsej močnosti zavzelo.

ŠEBRELJE. (Kmetijski tečaj.)

Dne 7. novembra 1922 se je otvoril v Šebreljah kmetijski tečaj, katerega je določil deželni odbor v Gorici za našo občino. Kmetijskega tečaja se vdeležuje 27 učencev v starosti od 16. do 22. let. Celo iz Jageršč se vdeležujeta tečaja 2 učenca, dasiravno imata 5 km daleč. Da se je otvoril tečaj gre v prvi vrsti zaslugi našemu gosp. učitelju, kateri se je vdeležil med počitnicami kmetijskega tečaja v Gorici, nadalje obč. odboru, kateri je sklenil v seji prositi za podelitev kmetijske šole in dovolil malenkostni prispevek, ki je potreben. Ob otvoritvi, katere se je vdeležil gospod župnik, od strani občine župan in podžupan Vojska, je prvo pozdravil župan vse vdeležence in izrekel zahvalo deželnemu odboru in gosp. učitelju za otvoritev kmetijske šole. Na to je gosp. učitelj obrazložil pomen in načrt kmetijskih šol, ter spodbujal vdeležence k marljivosti in napredku. Prisrčno pozdravljamo to ustanovo in upamo, da nas ne vara nada, da bo ta pouk mnogo dobrega prinesel.

OTALEŽ.

Dne 3. decembra, 1. adv. nedeljo se vsi redni občni zbor Kmečke hranilnice in posojilnice v Otaležu z običajnim vsopredom v uradnih prostorih, v župnišču ob 1. uri pop. K obilni udeležbi vabi uljudno svoje člane. Odbor.

KOJSKO. (Otvoritev kmetijske šole.)

Dne 6. novembra ob treh urah pop. se je zbralo v prostorih ljudske šole v Kojškem lepo število mladeničev, mnogo občinarjev z g. županom na čelu. Sestanka sta se vdeležila tudi g. župnik iz Kojškega in g. vikarij iz Vedrijana. Zraven imenovanih so bili prisotni vsi učitelji bližnjih šol. Okrog štirih je g. Zgonik Viktor, voditelj ljud. šole v Kojškem z otvoritvenim govorom pozdravil navzoče ter v jako lepih stavkih razložil velik pomen kmetijskih šol rekoč med drugim, da je vsak drugi stan imel svoje strokovne tečaje, le ubogi kmet je čakal na milost in nemilost. Povedal je tudi, da so bile deželne kmetijske šole le za izvoljene, od kojih je naš kmet imel le malo in treba je bilo misliti na izboljšanje. In to izboljšanje so pač naše kmetijske šole doma, katere nam je tvorila uprava, ker so prvi poizkusi istih imeli velike uspehe. Pri zaključku je g. voditelj prosil naj vsak te šole podpira posebno pa županstvo. Po govoru g. voditelja je govoril g. župan Obljubek. On je opisal v krasnih in jedrnatih stavkih tudi pomen te otvoritve. Rekel je, da je občini zasijal zlati čas, da je dan zgodovinskega pomena in naj se ga vsi veselimo, ker z današnjim dnevom smo postavili našemu do danes ubogemu kmetu temeljni kamen, na kojega bo zidal. Zagotovil je tudi g. voditelju, da mu bo občina stala na strani in ga podpirala moralno in tudi finančno. Povzdignil je g. župan svoj glas in obrnil se do mladeničev in jih prosil naj vestno izpolnujejo dolžnosti, ki jih vežejo v današnji zlati dobi. Želel je in zahteval, da o biskujejo redno pouk in naj to, kar sem jim razlagal povedo drugim, da bo zamogel vsakteri slediti napredku kmetijstva. Na to je g. župan prosil občinarje, ki so po večini stariši teh mladeničev vpisanih v kmetijsko šolo naj strogo pazijo in skrbijo, da bodo njihovi otroci redno obiskovali šolo, ker to je njih največja korist. Za g. županom je prosil za besedo g. Pelegrini, učitelj v Vedrijanu. Povdaril je, da je do sedaj užival do brote učenosti sami oni, ki je imel sredstva na razpolago, revež je pa moral ostati doma pri vseh svojih talentih. Poučarjal je tudi, da si imamo to krivdo žalibog sami sebi pripisati, ker smo se premalo zanimali. Z današnjo slavnostjo pa stopamo na pot splošne izobrazbe našega kmeta. Veseli ga ta napredni korak in častita prvič g. županu in vsem onim, ki so prispevali s svojim delom, da se je to moglo izpolniti.

SV. LUCIJA OB SOČI.

Naša vas je imela pred vojno v letu 7 semnje, kateri so bili daleč na okrog znani in tudi dobro obiskani. Vojna je porušila vas in tudi vse tržne pripravc;

katerih do danes še ni bilo mogoče obnoviti, ker je prišla prijava javnega imetja šele letos na vrsto; kdaj se pride do povračila škode je veliko vprašanje.

Obnovitev semnje se je sklenilo v prihodnjem letu in sicer bode prvi na dan Pepelnice.

Govori se veliko tudi o otvoritvi jesenskega živinskega trga, kateri bi bil pri Sv. Luciji zelo na mestu, ker je tu stok vseh dolin, središče hribovskih živinorejskih vasij in prikladno za nakladanje, ker je blizu železniška postaja.

V pomladi upelje se vsako nedeljo troje za presiče, kateri bode zelo prikladen tudi vsem na Banjski planoti.

Za letos izostane še semenj na dan sv. Lucije in se bode praznoval le god cerkvenega patrona z običajno božjo postjo za bolne na očesih.

PECINE (Prireditelj.)

V nedeljo 29. okt. je priredilo društvo »Planinka« prvo, srečno uspelo veselico. Kljub slabemu vremenu se je zbralo skupaj veliko ljudi, da vidi prvi nastop mladih pevcev in igralcev. Pevski zbor je zapel v občno pohvalo nekaj lažjih, pa tudi par težjih skladb. Pri odločnem nastopu mladih pevskih moči, se je čutilo hotenje navzgor h izpopolnjevanju. Tudi Medvedovo ljudsko igro »Stari in mladi« so igralci za prvi nastop dobro izvajali. Deklamacije imajo skoro povsod nedostatkost, da niso dovolj uživljene. Nekateri mislijo, da se pesem ne more podati brez obilnega včasih pretiranega gestikuliranja. Drugod zopet stoji deklamator na odru kakor soha. Ne eno, ne drugo ni pravo. Globoko občutena in uživljena pesem mora povedati dobremu prednašalcu sama potrebne gibe in poze, ker le ti bodo dali pomen pravemu razumevanju pesmi. Pesem, katero hočemo deklamirati, ne sme samo iz knjige preko deklamatorjevih ust poslušalcem v uho; iti mora iz knjige v srce in iz njega v srca in duše poslušalcev.

CERKNO.

V nedeljo in ponedeljek, 26. in 27. t. m. je bila cela naša občina v razpoloženju unetega prosvetnega dela. Zlasti na mladini in dekletih smo opazili posebno navdušenost za »Prosvetno Zvezo«. Vsa hvaležna mlada srca je navdajala ena želja: tečaj naj bi trajal vsaj en teden! Hvala »Prosv. Zv.«, hvala požrtvovalnim predavateljem. **Udeleženci.**

Ponikve — Pečine. — Minuli teden nam je dobro ljudstvo na Ponikvah in Pečinah dalo lep zgled dobrotelosti. Vrla dekleta so nabirala za Slovensko sirotišče v Gorici poljskih pridelkov. Nabrale so: Krompirja 8 kvintalov in pol, fižola 1, suhih hrušk pol, jabolka 1 q in pol in 10 kg orehov. Zahvaljujemo se vrlim dekletom za lep zgled. Zahvalo izrekamo tudi preč. g. vikarju, g. županu in vsem dobrim osebam, ki so se kaj trudile ali pa darovale. Bog stotero poplačaj!

BENEŠKA SLOVENIJA. V Sv. Lenardu so vdobili električno razsvetljavo in sicer po zaslugi gospoda kav. Sirkca. — Dne 24. ponoči so prišli na obiske v Sv. Lenard tatovi. Vdrlji so v vilo kavalarja Sirkca, ker pa niso dobili niti mrtveca v davčnem uradu omenjenega gospoda, so šli obiskat prostore konsumnega društva. Ker niso mogli trdnih vrat poudreti, so napadli še mlekarno. Tam so bili bolj srečni, ker so mogli vdreti v noztranje prostore. Posrečali so nekoliko mleka in pogrizli nekoliko sira, drugega niso mogli najti. Res »vso noč so delali pa nič vdobili.« — Kaplanija pri svetem Voltenku je postala samostojna vikarija, potem ko so jo odcepili od fare v Dreki.

Notranjsko.

Mesto Idrija. Godbeni in pevski odsek »Kat. del. družbe« je napravil na dan sv. Cecilije, patrone lepe glasbe, koncert v Didičevi dvorani. Na ta dan se koncert vrši že 25 let in sploh pravijo, da je to najlepši večer v Idriji. Ko se pri drugih prireditvah čaka po pol ure ali še več, da se prične s programom, ker je še pre malo navzočih, je bila dvorana letos že četrte ure pred napovedanim začetkom kar polna. Pozneje došli so napolnili verando in galerijo.

Koncert je trajal 3 ure. Na tesnem so sedeli ali stali vsi do konca. Orkester močan 22 mož — godala in pihala — je imel šest točk precej dolgih in nekterih prav težkih, pa jih je mojstersko izvajal. Bali smo se poleti za ta koncert, ker je nekaj godcev moralo v vojake, a mlade moči so se oprijele skupnih vaj in napolnile vrzel. Kaj premore talent in pridnost smo videli ta večer, ko nekateri gostje, ki Idrije še dovolj ne poznajo, niso

hoteli verjeti, da so na odru le Idrijčani in skoraj samo rudarji.

Pevskih točk je bilo pet, štiri za mešana zbor — 50 grl — edna za moške glasove. Dva mešana zbora sta se morala ponavljati, enako tudi Laharnarjev naj-novejši moški zbor »Rožica«. Škoda da ni prišel na koncert g. Laharnar. Je sicer daleč od Št. Viške gore do Idrije, a je za gotovo obljubil, pa bil zadržan. Pokazali bi bili skladatelja našim novim gostom in strmeli bi bili še bolj, da se v visokih hribov pod kmečko streho goji umetnost, katera menijo da je le v velikih mestih mogoča. Ponosni so naši novi gospodarji na svojo domovino kot zibelko lepe umetnosti, a to le bolj v teoriji. Enoglasno radi pojo, a ubrano večglasno umetno petje se v praksi malo širi po Italiji. Zato se ne morejo načuditi, da priprosti narod tako umetno blagodišno in ubrano poje.

Pri zadnjem koncertu se je v glasbi precej vajena oseba izrazila da se je vedno bala, da se kateri pevec v velikem zboru zmoti, in bode ves lep vspeh uničil. Menila je dotična oseba, da vsi zglave pojo in imajo note v rokah le radi lepšega. Težko jo je bilo prepričati, da vsak pevec ne zna samo brati, da tudi note in intervale pozna.

Z letošnjim Cecilijinem koncertom so bili godci in pevci ter vsi poslušalci zelo zadovoljni ter bili zopet istega mnenja kakor druga leta: Lep večer je bil, hvala vam! S tem pozdravom smo se razšli.

Postoja. V četrtek je začela goreti lesena baraka poleg carinarnice. Plameni so naglo narastli in so že zajeli stavbo postaje in tudi bližnja stan. žel. so bila v nevarnosti. Na pomoč je prihitela vira požarna bramba našega mesta in pa vojaštvo. Posrečilo se je omejiti požar. Sreča, da se je železničarjem posrečilo, za časa odriniti nekaj vagonov bencina, ki so stali tik poslopja. Baraka je pogorela do tal.

Prosveta.

p. »Jadranski almanah« za leto 1923 je izšel. Ljubljanski dnevnik »Jutro« piše o njem: »Te dni je izšel še en koledar, ki bi delal čast ne samo primorskim Slovincem — to je »Jadranski almanah«, ki ga je izdala Naša založba in natisnila Narodna Tiskarna v Gorici. V njem so sodelovali vsi primorski Slovinci, ki sučejo pero, brez razlike in tudi nekaj primorskih Slovencev, ki žive v Sloveniji. Knjiga obsega poleg koledarja 47 prispevkov, člankov, črtic in pesmi in je pravo in živo zrcalo našega političnega in kulturnega življenja v Julijski krajini. Kdor nas bo hotel spoznati in nas le malo proučiti, bo moral vzeti to knjigo v roko. Če bi hoteli le na kratko označiti dragoceno vsebino te knjige, o kateri bomo še govorili, bi se naše poročilo preveč raztegnilo. Treba bo še spregovoriti o nji. Knjiga ima tudi osem umetniških prilog naših umetnikov: Bucika, Pilonca, Špacapana in Kosca.«

Knjiga je tipografska umetnina, prve vrste in Narodna Tiskarna sme biti ponosna na to z izbranim okusom tiskano delo. »Jadranski almanah« obsega nad 200 strani v veliki osmerki. Stane le 6.50 L in se dobi v knjigarni Tiskovnega društva v Gorici.

p. **Slovenka.** Te dni pride na svetlo nov mesečnik slovenskega ženstva. Za njo vlada že veliko zanimanje, ker se je krog nje zbrala skupina odličnih pisateljic in pisateljev. »Slovenka« bo prinašala povesti in razprave, govorila bo o usodi, gospodinjstvu in vzgoji. Podpirala bo stremjenja slovenskih ženskih organizacij. Posebno potrebna bo postala našim varčnim gospodinjam, ker bo prinašala slike krojev.

+ **Novi letnik »Časa«.** Dobroznana revija »Čas«, ki jo izdaja »Leonova družba« v Ljubljani se lahko naročuje v trgovini K. T. D. v Gorici. List bo za slučaj večjega skupnega naročila nekoliko ceneji nego drugače.

+ **Umetniška založba »Treh labodov.«** V umetniški založbi »Treh labodov« so izšle sledeče knjige: »Trije labodje« I. in II. št. — Srečko Koporec: Trije mešani zbori; — Marij Kogoj: Troje solospjevov; — Marij Kogoj: Piano (skladbe za klavir) I. in II. zvezek; — Marij Kogoj: Zbori; (Barčica, Requiem); — Ta izdanja so močan izraz mladega rodu v slovenski kulturi. Pravkar je izšel v isti založbi prevod Tolstojevega dela »Spoved«, v prestavi Josipa Vidmarja. — Vse te knjige se dobijo v knjigarni Tiskovnega društva.

p. **J. Miklošič:** Slovenska sveta maša za mešana zbor, priredil P. Hugolin Sattner. Nekdaj se je ta maša zelo veliko pela. V predležeči prireditvi se bo prav gotovo podeželskim zborom kmalu prikupila.

»Narodni Koledar za Istru« je ravnokar izdala tiskarna »Edinost« v Trstu. Koledar ima raznovrstno vsebino in stane 3 lire izvod.

Društva.

DOMAČA VESELICA V AVČAH NAD KANALOM. — Na Martinovo je priredilo »Izobraževalno društvo« v Avčah prvo veselico po vojski. Lepo število delavnih fantov in deklet se je zbralo krog društva, da se v teh težkih časih nekoliko razvedri ob dobrem čitju in posebno še s podajanjem lepih iger. Če ravno ni bila priprosta veselica namenjena tujcem, vendar so bližnji Kananci in Ročinjci odnesli s seboj dober utis. Na vsporedu je bila deklamacija, petje, in dve igri. Poznal se je skoro vsem, da so letos prvič na odru. A če bi bil oder le nekoliko večji, bi bile igre še mnogo boljše izpadle. Pri petju se je opazalo, da so ženski glasovi mnogo boljši od moških; basovi so skoraj popolnoma izpadli. Burški »Vedež« in »Snubač Miha« sta želi obilo smeha in ploskanja pri mnogobrojnem občinstvu. Deklamacija dobra. — S to prireditvijo je avška mladina pokazala, da zamore marsikaj ustvriti, če le hoče. Radi tega porabite te dolge, zimske večere prav koristno. Čitajte dobre knjige, vadite se v različnih vlogah, skušajte še bolj ugledati petje in potem dajte nas zopet razveseliti s kakšno prireditvijo. — Gledalec.

Tolmin. Tukajšnja podružnica »Šol. društva priredi v torek večer t. j. 5. dec. »Miklavžev večer« v gostilni Kranjec. Pridite vsi, ker sv. Miklavž hoče obdarovati male in velike, mlade in stare! Za »Šol. društvo. — Odbor.

Gospodarstvo.

g. **Žetev v Italiji.** Po izkazih ministerstva za kmetijstvo so cenili letošnji žitni pridelek na 44.200.000 stotov v starih pokrajinah in na 300.000 stotov v Julijski krajini in na Južnem Tirolskem. Ta množina sicer zaostaja za lanskim pridelkom, ki je dosegel 52 milijonov stotov, vendar ni mogoče trditi, da je letina slaba. Letošnji pridelek je le malo pod srednjo mero pridelka, ki znaša po vrednotenju zadnjega desetletja 45 milijonov stotov letno. Z žitom posejana ploskva znaša letos 4 milijone 635.000 ha v starih in 360.000 ha v novih pokrajinah. Letos je bilo z žitom posejane ploskve za skoraj 100.000 ha manj kot lani.

Pozni žitni pridelek Italije, ječmen, rž in oves je uspel dovolj dobro, če tudi ni dosegel obilja lanskega pridelka, vendar moremo ugotoviti srednjo letino. Posevna ploskev za te vrste zimskega žita se ni spremenila in obsega 115.000 ha za ječmen, 220.000 za rž in 480.000 ha za ječmen. — Z lanom je posejanih krog 20.000 hektarjev. Letina je srednja. — Sena pa ni obilno, ker je ostalo radi zgodnje suše pritikavo; a kar ga je, je prvovrstne kakovosti. — Pridelek riža je, kljub pozni setvi in pomanjkanju vode, prav zadovoljiv. Najbolje je uspel riž v Emiliji in na zapadnem Beneškem, kjer imajo bogato letino.

Vina je Italija letos pridelala nekoliko več kot lani. Vendar pa je deževje po mnogih pokrajinah preprečilo, da bi grozdje popolnoma dozorelo, zato ima v splošnem vino letos manj sladkorja. Letošnje trgategve cenijo na 34 milijonov hektolitrov.

+ **Davek na žganje.** Zadnjič smo poročali o velikanskih novih nakladah na žganjekuho. Novica, ki je težka za naše sadjarje, je vzbudila vznemirjenje. Čujejo se tožbe in pozivi, naj se kaj ukrene pri vladi, da omili to novo naklado. Tržaška trgovsko-obrtna zbornica je že odločno ugovarjala proti novemu bremenu; govorila je v imenu veletovorničarjev špirta. — Tudi naše zastopstvo je posredovalo. Pa zdí se, da je nova vlada odločena, brezobzirno črpati denar iz dežele, da udrdi državno gospodarstvo in zapolni dolgove. Zato ni mnogo upanja, da bi vlada zahtevali vseh, ki kuhajo žganje na Primorskem ugodila. Če pa ta strašno visoka naklada ostane, se ne bo več splačalo, kuhati žganja. Kaj pa potem? Pripraviti se bo treba, da uporabimo sadje ali tropine na drug način, ki prinese več zaslужka. Ker če računava vrednost materijala, sadja

in še novi davek, si na zgubi, pa še delo ni plačano.

Koliko je vredna lira? V Trstu si plačal 28. t. m. za 100 dinarjev 28—28.50 lir, za 100 čeških kron 65 lir, za 100 avstrijskih kron 3 centesime, za 100 nemških mark 27—29 centesimov. Za en dolar pa 20.70 lir. Sto francoskih frankov stane 147 lir, sto švicarskih pa 390 lir.

Cena klavne živine. Gorica, 29. XI. Cena klavne živine je sledeča: Domači volovi živa vaga 3.60 L; domači volovi mrtva vaga 7.90 L. — Jugoslovanski volovi na postaji tu živa vaga 4.—4.20 L; mrtva vaga 7.90 L. Presiči, težki od 90 do 150 kg, čisti 6.50—7.— L.

Uporaba medu.

Prejeli smo: V zimi smo. Močno se pojavlja mrz in povzročča razne bolezni, katere tirjajo večkrat človeške žrtve. Ne bo odveč, če opozorimo svoje čitatelje na preskušeno domače sredstvo proti raznim zimskim nadlogam. To sredstvo je pristni čebelni med. Dognali so zdravniki, da vpliva med zelo ugodno na prsne sleze in na sopila. Zato predpisujejo proti vsakemu prehladu, kašlju in pljuči vnetju čaj z medom, bodisi lipov, bezgov ali lapuhov čaj. To dobro vedo naše gospodnje, ki uporabljajo med z uspehom tudi proti influenci in španski bolezni. Moderna medicina polaga veliko važnost na profilakso ali na način kako se bolezni izognemo, je prehitimo, ter se zavarujemo proti škodljivim njenim vplivom. In prav med je tako profilaktično sredstvo.

Vsled tega ravnajo zelo modro, ki zavživajo redno med vsak dan, izognejo se raznim boleznim.

Redno uživanje medu ohrani prsne sleze prožne ter jih zavaruje proti škodljivemu menjavanju temperature. Takega človeka se navadno prehlad in katar niti ne loti, pljuva ne v tako hudi meri, ker si organizem njegov namreč s prostim odkašljanjem koj pomaga. Tudi do vnetja pljuč ali prsne in treb. mreže ne pride tako lahko. Marsikdo se ima zahvaliti rednemu uživanju medu, da je vtekel navadni pljučnici ali zavratni španski bolezni. —

Naj ob tej priliki opozorimo na veliko napako glede ocene medu. Navadno se smatra med le kot slaščilo ali kot nadomestilo sladkorja, kar pa ni prav. Ze stari Rimljani in Grki so šteli med med zdravila.

Med se uspešno uporablja proti trganju Odpravlja nervoznost in nespečnost in pomirja živce. Naš nervozni vek išče lek v strupih (v alkoholu in v kavi), a zanemarlja ono sredstvo, ki bi prav gotovo pmagal, t. j. med. Zde Kneip priporoča naj uživamo za pomirjenje živcev predno gremo spat 1 žlico medu raztopljenega v mleku ali vodi. Razburiljive osebe naj bi redno vsak dan uživale med.

Med se uspešno porablja proti trganju in revmatizmu. Analiza je dognala, da vsebuje med 5% nesladkornih delov in nad 2% čiste mravljične kisline, katere ni v navadnem sladkorju. Ta kislina raztaplja kristale, ki se tvorijo v udih iz urinove kisline in ki povzročajo znane revmatične bolečine.

Navadni sladkor nima tudi radi uma kakor ga ima v naših krajih med, t. j. z poskusom dognal Cailaz v Parizu. Radium je pa kakor znano najboljšje zdravilo, ki ga pozna moderna veda. Ljudje iščejo čisto zdravje v toplicah, kjer se zdravijo v vodi, ki vsebuje ta radium. S kolikimi stroški je združeno tako zdravljenje, vendar imamo pa doma prav po ceni primerni lek — med.

Proti vsim boleznim, proti katerim se radium vporablja, je tudi med vporabljev. Da pa vsebuje v resnici naš med radium, se lahko vsak amatear fotograf prepriča.

V tanko stekleno cevko naj dene med, ki ga misli preskusiti. To cevko naj položi v temi na občutljivo fotograf. ploščo. Če se za nekaj dni vtisne na ploščo popolna slika cevke, je to znamenje, da med vsebuje radium.

Med ima pa tudi neprecenljivo redilno in krepično moč. Vse snovi v medu so namreč že prebavljene v čebelnem želodcu vsled tega se vse snovi v medu celotno asimilirajo v človeškemu telesu brez izločin. Med naj b. izživale šibke slabotne osebe, zlasti otroci, ki so v rasti zaostali. Med se stavi lahko v isto vrsto z ribjim oljem, ki pospešuje rast, ki krepi in redi telo. Med

Knjige „Gor. Maticе“

se dobe

pri založništvu po 4 L., povsod drugod po 4.50 L. Po pošti 1 L. več

vsebuje tudi neke fermente »enzyme« imenovane, ki razkrajajo maščobe in rastopljajo beljakovino. Iz tega je razviden velik pomen medu za pravilno prehrano telesa. Vse te vrline smemo pričakovati od pravega prístnega medu. Ponarejen, ki je seve ceneji od pravega, vsebuje razne mineralne in vegetalne snovi, za človeški želodec ne prebavljive, ki so, če ne telesu škoduje, vsaj brez zdravilne moči. Tak ponarejen med prihaja v naše kraje, izdelujejo ga iz fig, rožičev, krompirja, iz palmovih produktov itd.

Boljši je trčan med, od razstopljenege, ker le v trčanem medu ostanejo rade snovi (eterično olje, radium incyni), ki pri raztopljenem izpuhtijo. Tako nam je stvarnik v medu dal važno zdravilno in redilno sredstvo.

Kredit za stavbne zadrage.

Koraki proti ustavitvi nakazil za vojno odškodnino. — V ponedeljek se je v nujni zadevi sestal v deželnem dvorcu »odbor za obnovo Goriške«, da pretrese položaj, ki je nastal radi ustavitve prvega obroka kredita, ki bi ga Beneška federalna banka bila morala prožiti zadrugam in družbam.

Predsedoval je dr. Pascoli, zastopane so bile velike gospodarske organizacije Goriške. V začetku je inž. Cohen v nagli in strnjeni črti naslikal težavni položaj, v katerem se nahajajo zavodi, ki se financirajo potom Federalne banke v Benetkah, pa tudi stavbna združenja. Federalna banka je namreč napravila sklep, da se zavodom, ki se zalagajo potom nje z denarjem, odvzame pravica, izplačevati zadrugam in družbam prvi obrok predplačil, če ne Federalna banka prej dovolji, da se kredit izda.

Obširne in izčerpne razprave, ki se je razvila o teh izvajanjih inž. Cohena so se udeležili razni gg. zastopniki. Soglasno so sklenili, odposlati ministerstvu zaklada in onemu za osvobodjene zemlje sledečo brzojavko:

Odbor za obnovo Goriške, vznemirjen vsled ustavitve kredita za gradnjo, se je brzo sestal in zahteva, da se takoj nakaže Federalni banki pridržane mesečne obroke. Zahteva zagotovitve, da se bodo dane obveznosti držale, in predločuje, da se bo sicer takoj vse obnovno delo zaustavilo v veliko škodo stavb, ki so v tekočem delu; posledica tega bi bila obsežna brezposelnost delavcev. Nujno so potrebni ukrepi, ker sodeložni zavodi niso v stanu z lastnimi sredstvi nadaljevati financiacije, ker trdno zaupali v obveznosti, ki jih je sprejelo naše ministerstvo financ. Naprošamo za pomirljiv odgovor. — Predsednik Pascoli.

Končno so zastopniki soglasno sprejeli sledeči sklep:

Odbor za obnovo Goriške je zaznal za omejitve, izdane po Federalni banki za obnovo Treh Benečij glede finansiranja za zgradbo po vojni poškodovanih poslopij potom zadrug in društev. Prepričani smo, da bi dejstvo, da je izplačilo vsakega predujma odvisno od posebnega sklepa Federalne banke, pomenilo, da se izplačila vršijo z velikansko zamudo. To bi povzročilo brez drugega, da se dela ustavijo in neizogibno bi narastla brezposelnost in vse delo na stavbnem polju bi se ustavilo. V prepričanju, da iz tega izvira za obnovne organizme (zadrage in družbe) nepopravljiva škoda:

zaničava odbor, naj ministerstvo zaklada točno izvršuje nakazovanje svot, ki so določene po obveznostih, ki jih je, kot znana, prevzela za dobo 30. mesecev. — Zahteva, naj Federalna banka prekličie svoj začasni sklep in naj čaka na nove določbe, ki bodo urejevale finansiacijo za u-postavitve.

Novo otvorjena
sedlarska delavnica FRANJO JUG
Gorica - ulica Sv. Antona št. 7

izdeluje in popravlja vse v to stroko spadajoča dela — Gamaše na izbero.

Cene primerne. - Delo solidno.

ZADRUGA V FOJANI ima na prodaj 600 hl. pristne briske rebule lastnega pridelka.

Ant. Terpin & C.

nova zaloga manufakturnega blaga v Gorici, Via Rastello št. 10

Ravnokar došlo novo zimsko blago v veliki množini. Priporoča se za mnogobrojen obisk.

CENE BREZ KONKURENCE.
Na drobno! Na debelo!

Oklic.

Na zahtevo oskrbnitva cerkve na Sv. Gori, zastopane po odvetniku dr. Karolu Podgornik v Gorici se potom kr. preture v Gorici prodajo na javni prostovoljni dražbi sledeče nepremičnine:

parcela 869/1, 869-2 njiva in 641-10 pušča, tvoreče edino telo vl. št. 212 d. o. Gorica v svoji celoti.

Dražba je določena na dan 14. decembra 1922 ob 13. uri na licu mesta.

Vzključna cena znaša L. 48.096.—

Ponudbe pod vzključno ceno se ne bodo sprejele.

Skupiček dražbe se izroči komisariju, kateremu bo poverjena dražba.

Dražbeni pogoji se morejo vpogledati pri podpisani preturi, pritličje soba št. 7.

Kr. pretura v Gorici, odd. I.

dne 3. novembra 1922.

Koršič

Za točnost odpravka

vodja pisarne:

Pregl m. p.

Božične in novoletne razglednice, svečke za božično drevó, okraski za božično drevó ima v zalogi v veliki izberi

Knjigarna K. T. D. Gorica (Montova hiša).

Kadilci zahtevajte

LE „OLESCHAU“ cigaretni papir.

Naznanilo.

Vojska je začela
proti draginji manufakturnega biaga.

Tvrška

Artur De Rossi v Gorici
Corso Verdi št. 1. (nasproti Semenišču)

PRODAJA:

Madapolan 68/70 cm. po L. 3.—
Parhent barv. 68/70 cm 3.—
Oxford-Zefir 75 cm 3,20
Platno z Marijino znamko
C. d. A. I vrste 4,40
Parhent beli 75 cm 5.—
zenske srajce 7,80
Cvilh za postelje I vrste
120 cm 8.

Velika zaloga češkega platna itd. tvrdke

Anton Klazar A. G. Praga.

Izbera tapetov in kompletne opreme za postelje čehoslovaskega izvora.

Kupite in prepričajte se!!

Kupujem Kože

domacih živali kakor tudi kože divjadi (kun, lisic, dihurjev i. t. d.)

Franc Stres, Kobarid

zaloga usnja in vseh čevlarskih potrebščin na drobno in na debele
Kožuovina (Strojene ovčje, jančkove bele in črne kože. CENE POSTENE

ISCEM krepkega od 14—15 let starega učenca s primerno solsko izobrazbo, za jedilno in kolonijalno trgovino, I. Mar-molja Miren pri Gorici.

Brzobjavni drogi

se prodajajo na dražbi v Dutovljah
dne 3. decembra 1922
županstvo Dutovlje.

DESET MOČNIH, dobro obljudenih čebelnih plemenjakov z mladimi rojovnimi maticami v novih Znidaršičevih panjih je na prodaj. Cena po dogovoru. Naslov pove uprava »Goriške Straže«

Dr. A. Grusovin

specialist za kožne in spolne bolezni ter negovanje kože. — Perfekcioniran na dunajski kliniki.

Sprejema od 9—11 in od 3—7 ure.

Gorica (Piazza grande) Travnik hiša Paternolli.

Javljamo tužno vest, da se je smrtno ponesrečil naš preljubljeni

Abel Bressan

zastopnik mlina v Terzo.

Pogreb se bo vršil v nedeljo dne 26. t. m. v Biello.

Zalujoča soproga in ostali sorodniki.

Gorica, 27. novembra 1922.

Brez posebnega obvestila.

UČENCA išče fotograf Jerkič — Corso Verdi 36.

Knjigarna K. T. D. v Gorici,
Via Carducci 2.

K sv. Miklavžu priporočamo: Kleinmayer & Bamberg: Umetniške knjige s slikami zvezek 1—6, 10.— lir. Za primorsko deco »Malčki in palčki«, priredil Francé Bevk, broš. 3'— lire, vezana 4'— lire.

Cvetko Golar »Bob za mladi zob«, in pesmi za mladino 3'— lire
Čika Jova: Zmaj Malaj, Malon in druge pesmi za deco 2'50 lir.
Zvonček in Angelček, letnik vezan in razne druge knjige za mladino se dobe v knjigarni Katoliškega tiskovnega društva v Gorici.

CELO POSESTVO NA PRODAJ.

V Nadražici pri Gorjanskem je na prodaj: hiša s štirimi sobami, kuhinjo in kletjo, hlev, skedenj, shramba za krmo, veliko dvorišče z dvema vodnjakoma, 21 parcel zemljišča in lep vrt zraven hiše, redi se lahko 5 glav živine. Natančna pojasnila daje V. Meziniec v Nadražici št. 7.

Najsolidnejša zavarovalnica
proti škodam, požaru, streli in eksploziji

„LE NORD“

ustanovljena leta 1840. Garancijski kapital 69.000.000— Fr. - Sprejema v zavarovanje :-: vsakovrstna poslopja in premičnine. :-:

Generalno zastopstvo za Goriško
Gorica, Viale XXIV Maggio št. 11
(prej ulica Treh kraljev.)

Kmetovalci pozor!

Kmetovalci pozor!

Tvrška - A. Brezigar in sin

GORICA, Via Carducci (nek. Gosposka ulica) št. 19

bode razprodajala ob priliki trga sv. Andreja (semnja) svojo bogato zalogo plugov in kmetijskih strojev iz znamenitih nemških in čeških tovarn, v svrhu reklame po lastnih cenah.

Pozor!

Pozor!

Kje se dobi edino dobro in poceni manufakturno blago?

Edino le pri podpisani domači tvrdki, se bo prodajalo na dan trga Sv. Andreja po znižani ceni.

Andrej Mavrič

Gorica, Via Carducci št. 11.

VELIKA ZALOGA

Velika zaloga raznovrstnih najboljših švicarskih ur ter drugih zlatih in srebrnih dragocenosti, kakor tudi optičnih predmetov. - Šivalni stroji iz dobroznane nemške tovarne

NEUMANN
Cena od 600 Lir naprej. - Garancija 10 let.

J. ŠULIGOJ, urar

Gorica, ulica Carducci št. 19.

Uraduje vsak delavnik ob navadnih uradnih urah.

PODGRADSKA posojilnica in hranilnica
reg. zadruga z neom. zavezo.

Število članov dne 31. decembra 1921 612
Denarni promet v letu 1921 L 2.210.885,72
Stanje hranilnih vlog L 723.942,97
Rezervni zaklad L 15.351,67

Sprejema hranilne vloge od vsakogar ter jih obrestuje po
5%

Velike in stalne vloge po dogovoru.

Radi neomejene zaveze in točnega poslovanja nudi vložnikom **POPOLNO VARNOST** in kulantno postrežbo.

Brez varčevanja ni blagostanja.

Delokrog: Sodni okraj Podgrad.

Voščene sveče = kadilo
svečarne J. KOPAČ, Ljubljana

Zastopstvo za Julijsko krajino
Knjigarna Kat. tiskovnega društva v Gorici

DR. R. SFILIGOJ

za kirurgijo, porodništvo,
ženske in sečne bolezni
Gorica, ul. P. Zorutti 12. Sprejema od 9-11 in 15-16.

.... Kmečki zadružni konsorcij
Cons. agricolo Cooperativo di Gorizia

GORICA - CORSO VERDI 29
(nasproti Trgovskemu domu)

ponuja vsako množino

Tomaževe žindre

po najnižjih in brezkonkurenčnih cenah. — V zalogi ima tudi PHOSFORNO KLAJNO
APNO za živino.

Josip Kerševani

mehanič in puškar
v Gorici, Stolni trg 9, desno.

Zaloga raznih šivalnih in kmetijskih strojev,
dvokoles, pušk in samokresov, ter vseh
posameznih delov, spadajočih v mehanično
in puškarsko stroko. Strokovni, brezplačen
pouk v umetnem vezanju in krpanju.

Lastna delavnica in popravilnica, Stolni trg 5,
Poniklanje in lakiranje v vsaki barvi.

Priporočam vsakemu Original Mundlos šivalne
stroje, ker so najbolj zanesljivi, za te jamčim 15 let.

FELBERBAUM & ROLICH

(prej Hedžet & Koritnik)

GORICA :: Corso Verdi štev. 7 :: GORICA

Velika izbira moškega in ženskega sukna,
raznovrstnega zephirja, perkala ter perila,
velika zaloga pletenin in vezenin, kakor tudi
vsakovrstnega blaga za neveste, drobnarij ter
vseh potrebščin za krojače in šivilje.

NA DROBNO!

NA DEBELO!

M. Mozetič = Solkan.

Manufakturno blago, klobuki, potrebščine za krojače in šivilje po konkurenčnih cenah. **Cene stalne!**

BRUNO SAUNIG - GORICA

Via Carducci 7 - Podružnica v Solkanu - Tel. št. 162

Na debelo!	Usnje Cevljarske in sedlarske potrebščine vrvi Tržaški biči, bičevniki	Sveče, Kadila Vosek Nakupuje čebelni vosek in kapline po dnevnih cenah.	Na drobno!
	Glavna zaloga za Goriško podpetnikov Pirelli na debelo po tovarniških cenah.		

BREŠČAK ANTON

GORICA - VIA CARDUCCI 14 - GORICA

Privabi **sejem Sv. Andreja**

v Gorico Brice, Kraševce, Gorjane,
Vipavce Gornje, Doljne in Furlane.
Privro ljudje z vozovi iz Ogleja,

zastopana celo je naša meja.

Ne rečem dvakrat, da ne iz Ljubljane
pripeljejo, čeprav jih mnogo stane.
Vsak sejmar naj si to zapomni, žeja

še preden v oštarijo ga zapelje
nedolžno naj privošči si veselje,
k Breščaku koj naj po pohištvo gre.

Kdor ni poročen, ta se poroči,
kdor pa poročen je, takoj sežge
to staro*) in si novo naroči.

*) Pohištvo seveda.

**PODRUŽNICA
Ljubljanske kreditne banke**

:: V GORICI, ::

Corso Verdi „Trgovski Dom.“

Telefon št. 50.

Brzjavni naslov:
Ljubljanska banka.

Dejniška glavnica **CENTRALA:** Rezerva SHS
SHS kron **LJUBLJANA.** kron
80 MILIJONOV. **64 MILIJONOV.**

PODRUŽNICE: Brežice, Borovlje, Metkovič, Celje,
Maribor, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst.

Obrestuje vloge na knjižice po 4%. Na daljšo odpoved vezane vloge po dogovoru.

Nakup in prodaja vsakovrstnega tujega denarja. — Izvršuje vse bančno stroko spadajoče posle najkulantnejše.

Uradne ure za občinstvo 8¹/₂ — 12 in od 3—5
Ob sobotah popoldne, ob nedeljah in praznikih se ne uraduje

J. Lenassi, Gorica, Via Trieste 16. Moka, sirk, oves, otrobi, kava
sladkor, špeh, olje, petrolej itd

Teod. Hribar (nasl.) - Gorica

Corso Verdi 32 (hiša Centr. Posojilnica)

Velika zaloga češkega platna iz znane tovarne **Regenchart & Rymann**, vsakovrstno blago za poročence, kakor tudi velika izbira moškega in ženskega sukna.

Blago solidno!

Cene zmerne!

Prosvečna zveza.

IZOBRAŽEVALNI TEČAJ V CERKNEM.

Dne 26. in 27. novembra je priredila Prosvečna zveza svoj II. izobraževalni tečaj v Cerknem na prošnjo tamkajšnjega okrožja. Z mašo ob 8. zjutraj, pri kateri je pel društveni zbor iz Cerkna, je začel tečaj. Po maši je bila dvorana Gospodarskega doma polna. Zastopana so bila vsa društva (Cerkno, Straža, Zakriž, Ravne, Otalež, Šebrelje, Planina, Nova ke.) Dopoldne so predavali gg. Stanič, dr. Glaser, Terčelj o zgodovinskem razvoju, o ustroju in o delu prosvetnih društev. Popoldan ob dveh je bila dvorana drugič natlačena. Predavali so gg. dr. Munič, J. Bratuž in P. Kemperle o knjigi, petju in odru. Zvečer ob osmih je bila dvorana že pretesna. Z vnmemo so sledili udeleženci predavanju dr. Besednjaka o socialnih problemih našega ljudstva. Ravnotako tudi predavanju zveznega tajnika F. Terčelja o družini. — Ljudstvo se je tudi drugi dan zgrnilo z vseh strani v predavalnico, ko je govoril dr. Brumat o seksualnem problemu. Terčelj je govoril o fantovskih in dekliskih odsekih. Tečaj je že ta dan pokazal svoj uspeh: fantje in dekleta so pogumno nastopala z govori. Posebno se je izkazalo dekle, ki je govorilo o dobrotah. Oni udeleženci, ki so dobro rešili dana vprašanja, so dobili nagrade. Ob zaključku so bili različni govori. Posebno zanimivo je posnel dr. Besednjak glavne misli celega tečaja. — Cerkljanski pevski zbor je med predavanji pod vodstvom g. učitelja Podgornika dovršeno zapel.

Kakšen utis smo dobili na cerkljanskem tečaju. Naša mladina je ukaželjna, ima v sebi zdravo jedro in požrtvovalnost. To izpričuje udeležba, zanimanje in oni trenutki tečaja, ko je cela dvorana, mlado in staro, v mogočnem zboru pela koroške narodne pesmi. Tečaj je počastilo s prisotnostjo tudi učitelstvo in cerkljanska duhovščina. Navzoč je bil, prisrčno pozdravljen, tudi g. župan dr. Gruntar.

Lepo je označil tečaj oni govornik, ki je v imenu udeležencev zaključeval tečaj, z zgodbo v cesarju Avgustu in njegovem senatorju, ki se je rad pritoževal o propadanju rimskega ljudstva. Avgust je imel senatorja na rimsko Martovo polje. Prikorakala je mimo legija sivolašnih veteranov. »Senator, vidiš moč naroda?« — »Vidim,« a te bo kmalu konec.« — Prikorakala je legija silnih mož, tresla se je zemlja, žvenketalo je orožje. »Senator, vidiš moč naroda?« — »Vidim, a ta ne raste, temveč pada.« — In prišla je nova legija mladeničev; prožnih korakov, lahkih udov, jasnih čel, dvigajoč, desnico, imperatorju v pozdrav. Pro patria! — Senator, vidiš moč naroda? —

Kmeto-delavska zveza.

Tirolsko pismo.

Kakor znano, je po svetovni vojski padel del Tirolske pod Italijo. Dvestotisoč Nemcev je dobila Italija. Ti Tirolci imajo poleg dveh ali treh strank vrhovni Narodni svet, imajo Nemško zvezo in kraj tega še izvrstno organizirano Kmeto-delavska zveza. Ko so organizirani kmetje v Tirolah doznali, da se tudi na Primorskem snuje kmeto-delavska zveza, so nam odposlali po svojem glavnem tajništvo, ki ima sedež v Boenu, nemško pismo, ki se v slovenskem prevodu takole glasi:

»Z veseljem smo izvedeli, da se snuje na Primorskem kmeto-delavska zveza. Predsedstvo me je pooblastilo, da vam izrazim svoje častitke in vam pošljem vsem kmetom in delavcem naše pozdrave vseh naših kmetov.

Ko bode Vaša dežela organizirana, Vas prosim, da nas poučite, kako delate. Pri nas imamo krajevne skupine, okrajne zveze in Zvezno vodstvo z glavnim tajništvo. Edino ta način organiziranja se je tudi drugod izkazal. Pri nas plačujejo posestniki tri lire, hlapci in dekleta dve lire letnine.

V organizacijskem delu so se pri nas izkazale govorilnice. Glavna naloga naše zveze je dviganje in pospeševanje gospodarskih organizacij. Sicer pa se pečamo ponajveč z gospodarsko politiko, in smo se prepričali, da na ta način obenem koristimo naši kulturni stvari. Dobro organizirana kmeto-delavska zveza je tako najboljši stebel neodvisnega ljudstva.

Z željo, da Bog blagoslovi Vaše delo, sprejmite od naših kmetov najbolj prisrčna voščila in pozdrave. Podpis. Primorski rojaki, zglejte se pri tirolskemu ljudstvu!

Nove naredbe.

Prisega novih državljanov. Generalni civilni komisariat je poslal uradno okrožnico o pridobitvi državljanstva. Glav-

»Vidim, vidim...« in jok mu je zaprl besedo.

Tako vidimo danes zbrano krog pravnora Prosvečne zveze vstajajoče mladino slovensko. Ta mladina išče izobrazbe kulture uma in srca.

Cerkljansko okrožje. V nedeljo dne 26. t. m. so se zbrali zastopniki društev cerkljanskega okrožja in si izvolili sledeči okrožni odbor: Predsednik Franc Gantar, Cerkno, podpredsednik Sedej Metod, Cerkno; tajnik Hubert Močnik, šol. vodja, Šebrelje; blagajnik Pavšič Leopold, Otalež; odbornika Tušar Metod Straža in Krapež Anton, kaplan, Cerkno. Člani odbora so tudi vsi predsedniki prosvetnih društev in sicer: Filip Bevč, Cerkno, Jeram Franc, Straža, g. Bogataj Stanko, učitelj, Planina, Anton Pregelj, Ravne; Ivan Purgar, Zakriž, Peter Lapanja, Orehek, Janez Medved, Šebrelje.

Šturje. V nedeljo je predaval v našem društvu tov. dr. Bitežnik o socialnem vprašanju. Navzočih je bilo mnogo družtvenikov. Želimo kaj kmalu videti pri nas zbor predavateljev na socialnem tečaju.

z. Šempeter. Predavanje. Pri nas je v pondeljki zvečer predaval dr. Brumat o »kulturnih nalogah izobraževalnih društev. Predavatelj je v prav živahnem govoru razložil pomen in nalogo društev glede na izobrazbo uma, srca in čuta za lepoto. Poslušalci so s posebno pozornostjo in zanimanjem sledili izvajanju govornikovim in ko jih je na koncu pozval, naj bi se obdržali tudi v Šempetru izobraževalni tečaj, kakor nedavno v vipavskem Sv. Križu, so vsi navzoči brez razlike se izjavili zanj. Oglasil se je nazadnje tudi naš stari znavec Brum s zadoščanjem, da je prišel ven dar enkrat tudi on do besede, ker doma tako ne more. Sicer pa šalo na stran! Prijatelji, ki ste izstopili iz društva »Prešeren«, češ da ne dela in spi, pokažite svoje zanimanje s tem, da, ko bomo imeli izobraževalni tečaj, se ga sami redno in skrbno udeležujete in poagitate, da bo udeležba razveseljiva in uspeh obilen. Ker je zanimanje za tečaj vliko in je pričakovati izvanredne udeležbe, prigrasite se takoj, ko bo Nuto razglasil, da se nam je treba prijaviti za tečaj. Le oni, ki se bodo prej prijavili, bodo imeli dostop; na prekasno prijavitelje se ne bo mogoče ozirati, ako bo dvorana v zadruzi premajhna. Vsopred in dnevi tečaja bodo naznanjeni v »Straži« in doma. Na delo tedaj, da tudi Šempeterci pokažemo, da nam je za izobrazbo uma in srca in se damo kartako prekositi od drugih. Društvo bo pa dokazalo s tečajem, da dela čast imenu Prešeren, našemu največjemu pesniku.

na vsebina je tale: Oni, ki so prosili za državljanstvo in jim je bilo ugodeno, morajo položiti prisego kralju, ustavi in vsem državnim zakonom. Ta prisega se položi v roke pristojnemu civilnemu komisariju. Listino o državljanstvu izda pa davčni urad okraja. Za one ki so v inozemstvu, pa sprejema prisego in izdaja listino pristojni konzulat. Prisego je treba položiti tekom šestih mesecev potem, ko je dobil prosilec priznanje državljanstva. Če ta rok preteče, ne more več položiti prisego in le z težkocami se pridobi državljanstvo.

Važno za trgovce in obrtnike! Prefekt za Julijsko krajino je izdal odlok, glede uteži in mere. V njem opozarja trgovce in vse, ki redovito uporabljajo uteže in mere na dolžnost, da periodično dajo preiskati in potrditi te priprave. Preiskavi so podvrženi: 1. Vsaka tri leta: vse dolžinske mere, vse mere za vsebino netekočih predmetov, kovinske mere za tekočine, posode za prevoz mleka, mere za les za kurjavo in aparati za merjenje petroleja. 2. Vsaki dve leti: vsi uteži in tehtnice, lesene mere za tekočine, z stazza misuratrice. 3. Vsako leto so morajo dati preiskati mere javnih tehtnic.

To so določbe avstrijskega zakona, ki še velja pri nas. Ker pa se v kratkem raztegne italijanski zakon o merah na našo krajino, opozarja prefekt vse prizadete: V javni trgovini bodo pripuščene one mere in uteži, ki imajo pečat. In sicer morajo imeti predmeti, ki smo jih našli pod št. 1.) let 1920, 1921 ali pa 1922.; predmeti pod št. 2. pečat iz l. 1921 ali 1922 in predmeti pod št. 3. pečat iz leta 1922. Vendar je še do 31. decembra 1922 čas, da prizadeti potrdijo in zaznamujejo mere in uteže pri Preizkuševalnem uradu v Gorici.

Utoki proti prenikni odmeri vojne oškodnine. Nastop vojnih oškodovancev proti kr. dekretu z dne 2. svečana je rodil nov uspeh. Proti odločbam komisij za spore v vrednosti nad 50.000 lir je mogoč utok na višjo komisijo v Benetkah. Ta komisija sestoji iz sedmih članov, predseduje ji minister pravde. Utok je treba vložiti v roku 30. dni potem ko je stranka prejela odločbo komisije prve stopnje.

Veselični davek. S 1. decembrom je Italijanska družba avtorjev pridobila

pravico, pobirati davek na javne prireditve raznih vrst. Po novi pogodbi spadajo pod ta davek sledeče prireditve: Dramatične, pevske, godbene prireditve, telovadni nastopi, tekme, predavanja, cirskusi, javni plesi, razstave vseh vrst. Zastopnik te družbe je v Gorici g. Persa, Corso Verdi 28. Opozarjamo naša društva na to novo uredbo.

Planinski vodniki. Izšla je naredba gen. civilnega komisarijata o planinskih vodnikih. Vsak oblastno priznani vodnik mora imeti vodniško knjižico, ki jo izdaja pristojni civilni komisariat. Naredba obsega tudi novo tarifo za vodniške poti.

Kraljeva slika in križ v šole. Državni podtajnik Lupi je razposlal okrožnico, v kateri ukazuje, naj v vseh šolskih sobah visi ta razpelo in pa kraljeva podoba.

Naši fantje-vojaki.

Rim. Slovenski fantje iz Goriške dežele, pridešljeni 1. mu polku grenadirjev v Rimu pošiljajo pozdrave svojim starišem, bratom, sestram, prijateljem in prijateljicam, ter vsem Slovincem goriške dežele. Prve dni nam je bilo malo hudo, sedaj smo se pa že precej privadili težavam vojaškega življenja. Slovenska kri ne zvozeni! Na našo nad vse drago Slovensko domovino pa ne pozabimo. Nikdar. Da ste nam zdravi vsi! — Stibilj Matej, Ustje; Stopar Alojzij, Cesta; Rustja Anton, Skrilje; Kumar Mario, Ozeljan; Šaver Alojzij, Rihemberg; Gorup Mario, Postojna; Budin Ivan, Koludrovia; Trošt Anton, Orešje; Stefančič Mihael, Jablanica, Il. Bistr.; Trobec Gabrijel, Veliki dol; Leban Ivan, Ozeljan; Valenčič Anton, Obrov, Istra; Vičič Karol, Podgrad; Rejec Viktor, Šebrelje; Kos Anton, Idrija; Požar Franc, Gradišče, Istra.

Bassano. Podpisani slovenski vojaki-planinci, pošiljajo srčne pozdrave vsem slovenskim fantom, dekletom, očetom in materam iz daljnega Bassana. Andrej Ličen, Rihemberk; Čebrov Ludvik, Rihemberk; Vrtovec Franc, Vrtovec; Bevič Ivan, Dolnji Zemon; Uljančič Jožef, Gornji Zemon; Pezoza Anton, Munc; Zobeč Peter, Boršt; Mlakar Andrej, Bača pri Podbrdu; Vovk Jožef, Rižana; Nemeč Peter, Prem. — Bog živi slovensko zemljo!

Aosta. Mnogo pozdravov pošiljajo podpisani slovenski fantje, kateri služijo pri planincih. Lašček Hilarij, Potravno; Metljak Luviči, Temnica; Kavčič Anton, Lome; Suša Pavel, Suhorje; Ivan Hvala, Zarakovec; Muha Josip, Vel. Bukovica; Rustar Ciril, Logarsko; Mevlja Rudolf, Lokev; Godnik Viktor, Komen.

ČEDAD

Slovenski fantje prideleni gorskim topničarjem 2. polka, 7. baterija, pošiljamo pozdrave svojim dragim starišem, bratom, sestram, fantom in dekletom, ter vsem narodnim društvom naše goriške dežele!

Angelj Černigoj, Zgonik Franc, Dobravlj; Avgust Kravos, Albert Kravos, Male Žablje; Ivan Kravos, Skrilje; Štokel Jožef, Velike Žablje; Pangerc Anton, Planina; Franc Čermel, Lokavec; Kovač Peter, Kenda Ivan, Idrija; Alojz Lisjak, Rihemberg; Kalija Emil, Gabrovica; Živec Jožef, Veliki dol.

Cuneo. Slovenci s planinci 2. polka v Cuneu pri francoski meji v Alpih. Tukaj nas je okoli 150 Slovincov. Nam gre še precej dobro. Tudi castniki so precej zadovoljni z nami. Večkrat se zberemo Slovenci skupaj, da zapojemo svoje domače pesmi med tujim ljudstvom. Obljubljam nam dopust za Božič. Pošiljamo pozdrave starišem, bratom, sestram, fantom in dekletom! Tudi mi bi se radi učili in zabavali na tečajih »Prosvečne zveze«, ker vidimo, da kdor nič ne zna nič ne velja. Pa se vnmemo in bomo peli in se izobraževali v društvi, da bo veselje. Bog živi Prosvečno zvezo in vse njene fante! Pozdravljeni vsi domači! Podpis: Nanut Stanislav, Kanal; Pirih Peter, Bodrež pri Kanalu; Jožef Kafol, Banjšice; Jožef Repčelj, Sežana; Martinčič Ivan, Storje; Zerjal Karlo, Pliskovica; Jakob Šajn, Knežak; Jožef Tomšič, Knežak; Anton Slavec, Bača; Franc Stefančič, Trnov; Ivan Mršnik, Šmarje; Vodopivec Anton, Petelinje; Ivan Princ, Dobropolje; Leničič Ivan, Nerin; Parava Jožef, Bodrež; Mlink Leopold, Melinki; Ferdinand Lapanja, Kneža; Valenčič Alojz, Nadalje selo; Stemberger Jožef, Branica; Brezavšček Ivan, Krvavec.

Naši in sosedni fantje pridno dopisujejo, prav nič se ne pritožujejo;

Če treba je stisniti pas, želodca je zdravega glas,

zmir pa najbolje je bilo doma. Vedi, živeti vserod se še dá. Ceniti stariše bodeš zdaj znal, glej, da jih vsikdar boš ljubil, spoštval!

Pomni vojak!

Prekrasna je zemlja doma in drugod, in čudeži stvarstva rasto nam povsod; a prav veselje prebiva le tam, kjer dviga domače ognjišče se nam!

Pozor!

Le niči se, tujega, fantič, jezika, svetovna zahteva to danes omika, kolikor več ti jezikov zdaj znaš, ljudi omikanih toliko veljaš!

Stariši, sestre, dekleta! Naročite svojim fantom v tujini »Goriško Stražo«! Stane le 6 lir za pol leta.

To pesemco nam je poslal priprost kmečki fant iz vojašnice. Priobčujemo jo, četudi je oblika skromna, ker razodeva korajžo in pa globoko ljubezen do doma.

DBORODELNOST

Rojakom! Plemenitim srcem! V Gorici je 82 otrok, ki so brez starišev. Te sirote je sprejelo pod svojo streho in varstvo »Slovensko sirotišče«, ki je nastalo in se razširilo pod vztrajnim in odločnim vodstvom prof. dr. Pavlica. Sirote se živijo le od dobrih src, zavod deluje le, če vse naše ljudstvo daje kruha sirotam. Prosimo vas, dajte par lir, jerbas krompirja, koš jabolka na stran za slovenske sirote!

DAROVI!

Slavno županstvo Ponikve letno 30.—

L. županstvo Soča 30.— L.

Preč. g. dekan Ivan Rojec 25.— L. župnik g. Ottilij Medveš 50.— L. P. n. — Ivan Simičič, trgovec v Tolminu ob svoji poroki z g. no Elizvo Vogrič 25.— L.

Gospa Jospina Simičič iz Kaira 20.— lir.

Župnija Goče in Erzelj 100 ir; preč. g. Valentin Batič, župnik v Podbrdu 25 lir. Na svatbi g. Josipa Primožič z g. čno Silvijo Marinič v Oslavju nabrala g. čna Netica Miklus 80 lir 5 st. Na svatbi g. Filipa Terčelj z g. čno Ano Novak v Šturjah nabrali gostje 95 lir. — V Batah so nam nabrali 10 kvint. krompirja, 1 kvint. fižola in 18 kg zelja. Prečastiti g. župnik Franc Črnigoj v Kamnjah je poslal pol kvintala repe, 10 litrov vina in 1 kvintal krompirja.

ZA SV. GORO.

Franciška in Terezija Likar lep oltarni prt. Jože Krapež = Col L 20. Sigon Grus L 25. N. N. L 1000. Msgr. Slavec generalni vikar Trst L 50 in N. N. 45. N. N. iz Trsta L 5. Marijina družba (K. Rot) L 59. N. N. L 20. N. N. (Amerikan) L 10. Terezija Kodrič L 50. Lucija Bavdaž L 200. Filip Znidarič L 100. Peršolja Rozalija L 50. Ana Sempa L 50. Karl Just = Kanal L 10. Benedikt Lukman L 30. Rozalija Znidarič L 50. Marija Bratuž L 30. Ana Frankovič L 25. Jožefa Gaspar do L 30. N. N. L 50. N. N. L 100 in 20 Lutman Jožefa L 20. Veronika Humar L 10. Vlč. g. Krištof Tomšič L 100. Duhovnja Bilje: Bilje L 910. Bukovica L 480. Orehovlje L 60 = L 1450. — Vsem velikodušnim darovalcem najprisrčnejša hvala! Svetogorska M. B. naj Vam tisočerno povrne! Predstojništvo samostana in vodstvo svetišča.

Po svetu.

Stric iz Amerike. Delavec Bagensky v Bohumu na Nemškem je živel v črni bedi z ženo in 6. otroci. Pretekli teden pa je dobil pismo z ameriškimi znamkami. Sodišče v St. Louis-u je sporočilo delavcu, da je umrl njegov brat brez dedičev. Na smrtni postelji je naročil, naj pošljejo bratu, ki mora biti delavec nekje na Nemškem, 30.000 dolarjev. Neka ameriška posredovalnica je začela iskati Bagenskega in ga je našla v Bohumu. Bagensky je dobil potom sodišča dedščino in ima sedaj v žepu krog 120 milijonov nemških mark. En dolar velja namreč za 4000 mark. — Ah, zakaj nimam jaz strica v Ameriki!

Zveza za moške pravice. Zakonski mošje v Ameriki, ki niso zadovoljni s svojo usodo, so osnovali posebno zvezo. Vložili so na najvišji sodni dvor zahtevo, da se sklene posebna postava za zakonske žene. Glavne točke te postave naj bodo: 1. Gospodinjstvo mora žena stalno in točno voditi. 2. Zakonski mož je obvarovan pred hišnimi opravili; posebno ga žena ne sme siliti, da bi moral kuhati, pometati, nakupovati in pomivati. 3. Žena ne sme ne na dolg ne za denar kupiti nič, če ji mož prej ni dovolil. 4. Mož ima postavno pravico določiti, kako dolge lasje in krilo naj nosi žena. 5. Tašča in druga ženska zlahta sme stopiti v hišo le s pismenim dovoljenjem moža. — Predsednik najvišjega sodnega dvora Mc. Marsh je izjavil, da se bo dvor pečal s tem predlogom.

Prvi mrz. Potem, ko je solnce grelo precej dni goriške gore in ravni, je zapihala mrzla burja čez deželo. Pozno so dekleta grabila listje to jesen, pa so le poskrbela za steljo živini. Zdaj je čas, ko poka suhljad v gozdu; mesta se zalagajo z drvni, težki vozovi škripljejo z naših gor v Gorico in v trge. Pa je res vredno, da zakuriš. Morda kmalu pade sneg in potem bomo premišljevali o čudovitem vremenskem prerokovanju:

Če na Andrejevdan sneg prileti, Pust ga bo videl, če prej ne skopni.

Prijeten jajčast okus

je znak testenin „Pekatele“. Ako jih knharica skrbno pripravi, je ni boljše jedi te vrste.